

BAŞSAĞLIĞI

Odamız emeklilerinden

Neriman Deniz SARIKAYA'nın

vefatını büyük bir teessürle öğrenmiş bulunuyoruz.

Merhumeye Allah'tan rahmet,
ailesine ve camiamıza başsağlığı dileriz.**İSTANBUL
SANAYİ ODASI**

Ekonomi
Notlarıİbrahim
UNALMIŞ

ibrahim.unalmis@duyru.com

Para politikasının
yönü netleşiyor

Geçtiğimiz hafta kaleme aldığımız yazımızda TCMB'nin politika faizi olan haftalık repo oranını %42.5'ten %46'ya yükselttiğini belirtmiş, fonlamanın haftalık repo üzerinden yapılması durumunda TCMB'nin ağırlıklı ortalama fonlama maliyetinde değişiklik olmayacağını belirtmiştik. TCMB'nin haftalık repo ihaleleri ile yaptığı fonlamanın miktarları bize gösterdi ki TCMB piyasa faizlerinin %46'nın üzerinde oluşmasını istiyor. Nitekim, son bir haftada ağırlıklı ortalama fonlama maliyeti %48 civarında oluşmakta. Dolayısıyla, TCMB'nin son hamlesi ile faiz artışıyla, TCMB'nin net bir şekilde söyleyebiliriz. Merkez Bankası'nın para politikasının operasyonel çerçevesi açısından da yön değiştirdiğini ve faiz koridorunu aktif bir şekilde kullanmaya başladığını söylemek mümkün.

Faiz koridorunun aktif kullanımı
ne anlama geliyor?

TCMB faiz koridorunu aktif politika aracı olarak daha önce kullanmıştı. 2008 yılında yaşanan Küresel Finansal Kriz ve sonrasında olumsuz etkilerini azaltmak için bu yöntem tercih edilmişti. Bu dönemde, TCMB piyasa faizlerini daha oynak hale getirirken kurda istikrar yakalamıştı. Şimdi bu yapıya benzer bir yapıya döndük gibi duruyor.

Daha önce TCMB bünyesinde yapılan çalışmalardan biliyoruz ki TCMB faiz koridorunun aktif bir şekilde kullanılması piyasa faizleri üzerinde etkileri mevcut. Yapılan çalışmaların sonuçlarına göre özellikle ticari kredi faizleri koridorun üst bandına, yani gecelik borç verme faizine hassas. Koridor aktif olarak kullanıldığında ağırlıklı ortalama fonlama maliyetinden ziyade gecelik borç verme faizleri ticari kredi faizlerini belirliyor. TCMB'nin fonlama maliyetinin belirsiz olduğu bir ortamda bankalar kendilerini güvenceye almak için en yüksek borçlanma maliyetini referans olarak alıyorlar. Bu bağlamda, bankaların ticari kredilere uyguladığı faizlere baktığımızda Mart ortasında %55 seviyesinde olan kredi faizleri 11 Nisan haftasında %60.5 seviyesinde yükselmiş durumda. Ek maliyetleri de hesaba kattığımızda bu maliyetin daha yüksek seviyelere ulaştığını söyleyebiliriz.

Para politikası sıkılaştırırken
ekonomik aktivite ne durumda?

Ekonomik aktiviteye ilişkin elimizde çeşitli öncü göstergeler var. **Sanayi** üretiminde Şubat verileri yıllık ve aylık olarak daralmaya işaret etti. **İSO** tarafından açıklanan Mart ayı PMI verisi 47.3 olarak açıklandı. Bu veri de yavaşlamayı teyit ediyor. Nisan ayı kapasite kullanım oranı 0.6 puan azalarak 74.6'ya geriledi. Bu seviye Mart 2023'ten beri görülen en düşük seviye. Mevsimsellikten arındırılmış reel sektör güven endeksi ise 2.4 puan azalarak 100.8 seviyesine geriledi. Bu veri de son yedi ayın en düşük seviyesinde.

Yurt içi siyasi gerilimin artması ve Trump 2.0 politikaları ile küresel ekonomik belirsizliklerin yükselmesi tüketici güveni üzerinde olumsuz etkisini gösteriyor. Nitekim, TCMB-TÜİK tarafından açıklanan tüketici güven endeksinde son sekiz ayda gözlenen yükseliş tersine döndü ve endeks 85.9'dan 83.9'a geriledi.

Tüketim tarafında güçlü seyrin korunmuş, ciro ve kredi kartı harcamalarında artışın sürdüğünden verilerden gözlemleniyor. Fakat kredi kartı verilerinin detaylarına baktığımızda önemli detaylar ortaya çıkıyor. Elektronik, giyim, havayolları, mobilya ve sigorta gibi harcama kalemlerinde geçen yılın aynı dönemine göre tüketicilerin bütçelerinden daha az pay ayırdığını gözlemliyoruz. Diğer taraftan, market, sağlık, yemek, kuyum ve vergi ödemeleri gibi harcama kalemlerinin payı artmış. Bir başka deyişle, zorunlu tüketim ön plana çıkmış durumda.

Üretim ve tüketim dengeleri bu vaziyetteyken TCMB kredi faizlerinin politika faizi yerine gecelik faiz üzerinden fiyatlanmasını tercih eder mi? Mevcut durumda ekonomi yönetiminin rezervlerdeki kaybı durdurmaya ve mümkün olduğu kadar tek-rar rezerv biriktirmeye odaklandığı anlaşıyor. Fakat TL'yi cazip kılarak üretim tarafındaki dengelerin bozulması tehlikesi var. Bu durumu dengeleyici gelgile ise yurt içi siyasi gerilimin azaltılması olacaktır.

İSO gıda sektörünü buluşturdu

İstanbul Sanayi Odası'nın (İSO) organizasyonu ile Türk gıda sektörünün uluslararası iş birliğini geliştirmek amacıyla bu yıl ikincisi düzenlenen **İSO Uluslararası**

Gıda Buluşmaları İstanbul'da gerçekleşti. İHBİR heyeti, Global Food Meetings etkinliğine katılan üye firmaları ziyaret ederek başarı dileklerini iletti.

ICCI 2025 "Geleceğe Güç Ver" MOTTOSUYLA KAPILARINI 29'UNCU KEZ AÇTI

Türkiye'nin alanında lider enerji etkinliği olarak sektörüne yön verenlerin buluşma noktası olan ICCI Uluslararası Enerji ve Çevre Fuar ve Konferansı, İstanbul Fuar Merkezi'nde "Geleceğe Güç Ver!" mottosuyla başladı. Dünyanın farklı coğrafyalarından üst düzey bakanlık, kamu ve özel sektör temsilcileri ağırlayan fuarın açılış konuşmasında TG Expo Uluslararası Fuarçılık Genel Müdürü H. Cem Şenel; "ICCI Uluslararası Enerji ve Çevre Fuar ve Konferansı ülkemizin ekonomik hedeflerine ve küresel enerji dönüşümüne katkı sağlayan önemli bir platform" dedi.

TC. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı, T.C. Ticaret Bakanlığı ve T.C. Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu'nun (EPDK) desteğiyle TG Expo tarafından düzenlenen ICCI Uluslararası Enerji ve Çevre Fuar ve Konferansı, 29'uncu kez kapılarını ziyaretçilerine açtı. İstanbul Fuar Merkezi'nde 26 Nisan tarihine dek sürecek fuarın açılış; TG Expo Genel Müdürü Cem Şenel, **İstanbul Sanayi Odası (İSO)** Enerji Çalışma Grubu Başkanı Rıdvan Mertöz, ICCI İcra Kurulu Başkanı Yavuz Aydın'ın katılımıyla gerçekleştirildi. ICCI 2025 bu yıl "Geleceğe Güç Ver!" mottosunu fuar ve konferans boyunca; enerji üretimi, karbon-suzlaştırma, hidrojen, enerji depolama, e-mobilite, akıllı şebeke ve dijitalizasyon olmak üzere yedi ana alana vurgu yaparak kullanacak. ICCI 2025 Konferansı ise 3 farklı salonda ve 30 farklı oturumda 10'u keynote olmak üzere 150'den fazla konuşmacıyı barındıracak.

CEM ŞENEL: GELECEĞİN ENERJİSİ ICCI VE ELECTRICITY EURASIA 2025'TE ŞEKİLLENİYOR!

Açılış konuşmasında enerji ve elektrik sektörlerinin tüm dünya açısından son derece önemli olduğunu ifade eden TG Expo Uluslararası Fuarçılık Genel Müdürü H. Cem Şenel, "Bugün burada yalnızca sektörlerin güncel gelişmelerini takip etmek üzere değil aynı zamanda ülkemizin ekonomik hedeflerine ve küresel enerji dönüşümüne katkı sağlayan iki önemli platformun açılışına tanıklık ediyoruz. Enerji ve elektrik sektörleri sadece teknolojik gelişmelerin değil aynı zamanda sürdürülebilir kalkınmanın çevresel sorumlusu ve küresel rekabet gücünün temel yapı taşıdır" dedi.

ICCI 2025'in ülkemizin uluslararası platformlarda sahip olduğu stratejik konumu güçlendiren, sektör profesyonellerini, yatırımcıların ve karar mercilerinin bir araya getiren çok kıymetli bir organizasyon olduğuna vurgu yapan Şenel konuşmasını şu şekilde sürdürdü: "Bu yıl 29'uncusunu gerçekleştirdiğimiz ülkemizde enerji sektörünün en köklü etkinliklerinden biri olan ICCI, bugüne kadar kamu ve özel sektör paydaşları arasında bilgi ve deneyim alışverişine olanak sağlamış; çok sayıda stratejik iş birliğine zemin hazırlamıştır. Bu yıl; enerji üretimi, kar-

ICCI İcra Kurulu Başkanı Yavuz Aydın

bonsuzlaşma, hidrojen, enerji depolama, akıllı şebekeler ve e-mobilite başlıklar altında şekillenen konferans programımızda 30'dan fazla oturumda, 150 civarı konuşmacı yer alacak. ICCI'da 76 ülkeden profesyonel ziyaretçi kaydımız bulunuyor. Bu yıl gerçekleştirdiğimiz üst düzey delegasyonlarda Güney Kore'den önemli bir heyeti ağırlıyoruz. Kırgızistan Enerji Bakanlığı'na bağlı enerji yetkilileri ve Bosna Hersek Enerji Bakanlığı'ndan misafirlerimiz olacak."

YAVUZ AYDIN: ICCI 2025'TE GÜNDEM NET: KARBONSUZ DÜNYA, AKILLI ENERJİ

Geride bıraktığımız birkaç yılda enerji sektöründe ve küresel ekonomide köklü değişimlerin ve olağanüstü gelişmelerin yaşandığı bir dönem olduğunu belirten ICCI İcra Kurulu Başkanı Yavuz Aydın, Paris'teki COP toplantısından bu yana belirlenen iklim hedefleri ve karbon-suzlaştırma politikalarının küresel enerji planlamalarının merkezine oturduğunu; ancak bu süreçte pandemi, ardından gelen bölgesel savaşlar ve ABD'den yükselen küresel enerjiyi tartışmaları gibi beklenmedik olayların bu hedeflerin uygulanmasında bazı sapmalara neden olduğunu söyledi. Aydın, "Bugün geldiğimiz noktada, küresel ölçekte ortak bir mutabakat var: Enerji geleceğimizi, fosil yakıtlardan uzaklaştırıp yenilenebilir kaynaklar ve yeni teknolojilere yönlendirmek. Elbette bu dönüşüm zaman zaman zorluklarla karşılaşsada da, hedefimiz net: Karbonsuz bir dünya..." dedi.

İstanbul Sanayi Odası (İSO) Enerji Çalışma Grubu Başkanı Rıdvan Mertöz

Enerji açığı olacak mı sorusunun da gündemde olduğunu özenle altını çizen Aydın, "Su anda küresel bir açık görünmese de, geçişin hızı yeterli değil. Bundan 10-15 yıl önce enerji üretiminin yüzde 80'i fosil kaynaklıydı; bugün bu oran yüzde 70'in altına inmiş durumda. Yeni yatırımlarda ise tablo çok daha umut verici: Son beş yılda dünya genelindeki enerji yatırımlarının yüzde 80'i yenilenebilir kaynaklara ayrıldı. Türkiye ise bu alanda yüzde 90'lık bir oranla dünya ortalamasının üzerinde" ifadesini kullandı. Bu yıl ICCI konferansımızda ilk kez çok değerli bir yeniliğe imza atacaklarını da belirten Aydın, "Aramızda bulunan bazı yabancı ülkelerin baskonsoloslarıyla birlikte bir "Enerji Diplomasi Yuvaklar Masa Toplantısı" gerçekleştireceğiz. Bu toplantı, ICCI tarihinde bir ilk olacak ve ilerleyen yıllarda daha kapsamlı hale getirilecek" dedi.

RİDVAN MERTÖZ: SANAYİ İÇİN ENERJİ ARTIK SADECE MALİYET DEĞİL, STRATEJİK BİR GÜÇ

Enerji sektörü gündümüzde yalnızca ekonomik kalkınmanın değil, aynı zamanda çevresel sürdürülebilirliğin de temel taşlarından biri haline geldiğini ifade eden **İstanbul Sanayi Odası** Medis Üyesi ve Enerji Yönetimi Çalışma Grubu Başkanı Rıdvan Mertöz, elektrifikasyonun hızla arttığı, fosil yakıtlardan uzaklaşan bu yeni dönemde, yenilenebilir kaynaklara dayalı üretimin tüm dünyada ön plana çıktığını söyledi. Mertöz, "İSO çatısı altında Enerji Çalışma Grubu olarak bu gelişmeleri titizlikle değerlendiriyor ve ilgili bakanlıklarla istisarelerimizi sürdürüyoruz. Uluslararası Enerji Ajansı'nın yayımladığı '2025 Küresel Enerji Görünümü' raporuna göre, 2024 yılında küresel enerji artısının yüzde 38'i yenilenebilir kaynaklardan sağlandı. Bugün küresel elektrik üretiminin yüzde 30'undan fazlası yenilenebilir enerji kaynaklıdır. Türkiye de bu dönüşümün dışında kalmamaktadır. Hem enerji arz güvenliğini sağlamak hem de iklim değişikliğiyle mücadele etmek adına son yıllarda önemli adımlar atıyoruz. Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığı tarafından açıklanan '2035 Yenilenebilir Enerji Vizyonu' raporu, Türkiye'nin karbon-suzlaştırma konusundaki kararlılığını ortaya koymaktadır. Hedefimiz; bugün yaklaşık 30.000 MW seviyelerinde olan rüzgar ve güneş kurulu gücünü 2035'e kadar 120.000 MW'a çıkarmaktır" dedi.

